

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

De Confirmatione & Sancto Chrismate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

QUÆSTIO I.

Exordiri debuisset à Regulis, quæ substantiam Baptismi respiciunt; nempe *Decima & Undecima*, quæ dicunt, Baptismum tribus rebus componi, aquâ, verbo, & spiritu: prior est materia: altera, est forma; Tertia, causa præcipua, quæ eum efficacem facit; tùm pergere ad dispositiones, quibuscum accipiendus est, quarum præcipua, est voluntas eum accipiendi: nam sine hæc nullus est; aliæ necessariæ non sunt, nisi quoad effectus, qui eas sequi debebant, velut earum fetus ipsi proportionati. Harum dispositionum nobilior est pœnitentia, sine quâ nulla est peccati remissio; & cùm Fides, Spes, & Charitas in pœnitentiâ contineantur; illæ etiam sunt ex earum dispositionum numero. Effectus, quorum mentionem facit Autor, sunt 1. Remittere Peccatum Originale, & Peccata Actualia REGULA II. 2. Baptisatum in virum cœlestem mutare Reg. III. 3. cum CHRISTO incorporare Reg. IV. 4. Ei conferre gratiam majorem, aut minorem, pro variis Recipientium dispositionibus Reg. V. Quod dicitur deinceps gratiam hanc crescere aut decrescere, non pertinet ad Baptismum; 5. Minuere Diaboli potestatem ergâ Baptisatum Reg. VI. 6. Concupiscentiam debilitare Reg. VII. Autor omisit *Caracterem*, qui est etiam effectus Baptismi. Quod legitur in *Ostava*, Baptismum non accipere magis nec minus, restringi debet per hanc Clausulam, ex Parte *Ministri*, quæ sumitur ex *Can. 47. Dist. IV. de Consecr.* ubi S. AUGUSTINUS dicit, dignitatem, excellentiam, zelum, & eminentiam scientiæ, prudentiæ, aliarumque virtutum Ministri, non augere effectum Baptismi. Reg. IX. loquitur de necessitate Baptismi, & quatuor Casus excipit: *Primus* est, cùm Fides supplevit Baptismo, qui accipi non potuit; votum hujus adjiciendum erat Fidei. *Secundus*, quo Deus interitus baptisat, quod hominibus valdè ignotum est: *Tertius & Quartus* sunt Casus Martyrii & voti, seu desiderii Baptismatis, quando hoc recipi non potest. Hic postremus casus, idem est, ac primus. Textus laudati *ibid.* eundem Autorem habent S. AUGUSTINUS in Libris de *Baptismo*, nempe *Can. 34. & 149. Dist. IV. de Consecr.*

Ex *Exceptionibus IX.* quæ leguntur in *Regula II.* & quæ primum effectum Baptismi respiciunt, plures ad rem non faciunt, scilicet, *Prima*, sumpta ex Baptismo *Joannis*: hic enim agitur de Baptismo CHRISTI. *Quarta* sumpta ex infidelitate, aliove peccato posteriori. *Septima* sumpta ex eo, quod Baptismus datus sit extrâ Ecclesiam, falsa est: aliæ trahuntur ex defectu dispositionum requisitarum, quas hujus *Quæst.* principio observavimus. Quod dicitur in *Regula I.* pertinet ad necessitatem Baptismi, de quâ consulo agitur in *Reg. IX. Reg. XII.* circa punitionem Sacerdotis, qui Baptismum denegat, pertinet ad *Quæst. VIII.* quæ loquitur de pœnis delictorum ratione Baptismi commissorum.

REG. XIII. pertinet ad QUÆST. VII. nam vasculum, quo aqua super Baptisandum effunditur, pertinet ad formam baptisandi.

QUÆSTIO II.

Quinque hujus *Quæst.* REGULÆ circa eos, qui baptisandi sunt, indicant solum Textus, qui de Arguente singulorum loquuntur; omnes esse baptisandos tam Infantes, quàm Adultos, sive sanos, sive ægros; & quid faciendum sit ergâ furiosos, eos qui dormiunt, aut baptisari nolunt, & ergâ malos.

Quod dictum fuit suprâ, respicit Adultos, ergâ quos, sicut ergâ Infantes, nullum est à multis Sæculis tempus determinatum: fatui, si tales sint à natiuitate, aut ab infantiâ, ejusdem sunt conditionis, ac pueri: si tales sint ex casu infantiæ posteriori, & se Baptismum cupere antea significaverint, baptisari possunt durante hac ægritudine. Idem est de iis, qui dormiunt, qui valdè baptisantur, si antea somnum

id optaverint. Qui coacti aut inviti baptisantur, nequidem Caracterem accipiunt; sed si Baptismum accipiant ob metum, validus est Baptismus, sed fructu caret, ob perversam intentionem Baptifatorum.

QUÆSTIO III. IV. V. VI.

Jus baptisandi solemniter ad solos Episcopum, Presbyterum, & Diaconum pertinet; verum hic non potest nec debet id facere, nisi deficiente Presbytero Curato. Sacerdos olim non potuit, Episcopo præsentente, nisi ex hujus consensu. Hæretici, & alii quilibet Peccatores, non baptisant licitè; sed eorum Baptismus validus est, modò factus fuerit juxta formam ad validitatem requisitam.

Quod dicitur in QUÆST. IV. V. VI. circa locum, tempus, & solemnitates, non respicit validitatem. Iis Ministri se conformare debent, quamdiu vigent Ecclesiæ Leges, quæ ea præcipiunt; tales sunt 1. non baptisare solemniter in domibus privatis, nec in Monasteriis, sed tantùm in Paræcia Baptisandorum. 2. Rogantes, ejus Paræcia censentur, in quâ Baptismum poscunt. Secus est de Regulis, quæ respiciunt tempus, & de iis, quæ Baptismi antecedentia præstituant; exceptis doctrinâ, & probatione arbitrariâ, quoad qualitatem & durationem temporis. Pœnitentia ad Baptismum requisita, est Pœnitentiæ virtus, & non Pœnitentiæ Sacramentum, quæ Baptisatis est peculiaris. Illæ Regulæ exoleverunt.

Regule XL. & XLI. pertinent ad *Quæst. 6.* certo enim tempore ante Baptismum is, qui Baptismum petebat, dare suum nomen debebat; etiam, antè Baptismum aquâ benedicitur. Reg. LIV. quæ indicat Textus, qui exponunt Exorcismos & Exufflationes, subjicienda erat XLII. quæ loquitur de Exorcismis. Reg. XLV. sola est in *Quæst. VII.* propositâ, quæ loquitur de re Baptismo substantiali; nempe, de Invocatione Sanctæ Trinitatis. Aliæ Regulæ respiciunt ceremonias merè accidentales; nempe Paternos, sponsonem Baptisati, Exorcismos, renuntiationem Dæmoni &c. Orationes quæ super eum funduntur; ceremonias Salis benedicti, Saliuæ Unctionis.

Quod Reg. LII. dicit de Unctione super frontem, respicit Confirmationem, saltem ex multis sæculis. Idem est de Reg. LVII. quæ est in *Quæst. VIII.* sub quâ aliæ non occurrunt Regulæ attentione dignæ; nisi LX. & LXI. quæ Baptismi iterationem spectant.

LX. quæ dicit, Baptismum non esse iterandum, (quod de Baptismo valido ac certo intelligendum est) XV. Exceptiones continet, quarum nullæ aut ex verâ aut ex speciosâ nullitate Baptismi desumptæ sunt. Inter eas Exceptiones, Sex ab Autore rejiciuntur, & *Dus* præterea reprobari debuissent. Sumuntur ex eo, quod, vel omissa fuit trina immersio, vel adhibita aqua non consecrata. Exceptiones legitimæ, sunt, sibi ipsi Baptismum contulisse, omisisse id, quod substantiale est, vel partem ejus. v. gr. Invocationem Sanctæ Trinitatis, vel hæc verba, *Ego te baptiso*, quæ ab ALEXANDRO III. definita sunt, esse necessaria ad validitatem Baptismi, dubitare rationabiliter de existentiâ aut validitate Baptismi: his in casibus Baptismus non iteratur, vel quia nullus fuit Baptismus, vel quia justa est suspicio nullitatis; & tunc securior pars est amplectenda. Aliæ Exceptiones desumptæ sunt ex spuris nullitatibus suprâ observatis.

Reg. LXI. indicat Textum, qui loquitur de pena iterationis damnatæ in LX. Nulla est, quæ damnationis hujus rationem afferat, desumptam ex Caractere per Baptismum producto. Circa has Regulas immorari coacti fuimus, ob defectum ordinis inter Exceptiones Reg. LX. ejusque vitia.

PARS IV. & V. CAP. V. De CONFIRMATIONE & Sancto CHRISMATE.

Quod dicitur de *Confirmatione*, non sufficit ad erudiendum circa hoc Sacramentum; Nihil enim traditur

ditur hic de ipsius Materia principali, quæ est manu imponitio: nec de ejus Formâ; *Ego signo te Chrismate Salutis in nomine Patris &c.* nec de ejus Effectibus, qui sunt, incrementum gratiæ sanctificantis; jus ad auxilia necessaria, ut perfecti Officia Christiani impleantur; & impressio Characteris, propter quem iterari non potest; nec de ejus Fine, qui est corroborare in periculis amittendæ Fidei: nec de ejus necessitate, seu obligatione illam accipiendi; & nihilominus omnia hæc probantur per Canones Corpori Juris insertos, ut patebit in nostris REGULIS circa hoc Sacramentum. Hac omissione Autor defuit consilio suo hujusmodi Canones methodicè exponendi.

Cum Unctio sit finis generalis Sancti Chrismatis, Olei Infirmorum & Olei Cathecumenorum; Autor tria hæc, sub verbo *Unctionis Sacræ* complectitur: magna tamen intercedunt discrimina. Extat enim Balsamum in Chrismate, & hoc non adhibetur solum, nisi in Confirmatione, Consecratione Episcopi, Calicis, & Patenæ: Cætera sunt meri Olei species, ad varios usus destinata; nam Oleum Infirmorum, ad solum Extremæ Unctionis Sacramentum destinatur, quamvis adhibeatur in Benedictione Campanarum. Quoad Oleum Cathecumenorum, quamvis illud benedicatur ad Baptismum, usurpatur, non solum in Baptismo, perinde ac Chrisma: sed etiam cum Chrismate adhibetur, ad Benedictionem Fontium Baptifinalium, in Consecratione Ecclesiæ & Altaris. Vid. BELLOTIUM in *Ritus Ecclesiæ Laudunensis* p. 798. n. 98. Itaque id, de quo loquitur VIGELIUS, usurpatur in Quatuor Sacramentis, Baptismo, Confirmatione, Ordinatione, Extremâ Unctione, & in pluribus Benedictionibus & Consecrationibus; quod tamen hic dicit, solum Extremæ Unctionis Sacramentum respicit. REG. III. IV. V. VI. quæ dicunt, Sacerdotis esse, ut illam conferat; Episcopum quoque eam dare posse; aut, quæ indicant Textus docentes, quibus illa conferenda sit, quando, & quomodo; 2. Ordinationem in Consecratione Episcopi, 3. Consecrationem Altaris, & Benedictionem Fontium REG. VIII. & X.

REG. I. tribuit *Chrismati* nomen *Sacramenti*, quod propriè non convenit nisi signis sensibilibus, quæ gratiam conferunt, itaque benignè accipienda est denominationatio, & intelligendum *Sacramenti*, verbum, prout signum sensibile rei sacræ denotat.

REG. IX. quæ dicit, Presbyteros Sanctum Chrisma ab Episcopo petere debere, sub hoc verbo complectitur Oleum Infirmorum & Cathecumenorum, necessarium ad Baptismum & Extremam Unctionem. Tres tantum sunt in Corpore Juris *Textus*, qui de Extremâ Unctione loquuntur. Can. 3. DIST. XCV. Cap. unic. de *Sacr. unct. c. 14. de verb. signif.* sed quod in eis legitur, sufficit ad discendum, quod scitu dignum est; nempe ejus Materiam, Formam, Effectum, Ministerium, necessitatem, dispositiones, quas requirit, ut docuimus in Regulis circa hoc Sacramentum, ubi etiam referuntur, quæ de illo dicta sunt à Concilio Tridentino Sess. XIV.

Cernitur in PONTIFICALI ROM. Part. 3. Cap. 4. Officium Benedictionis & Consecrationis Sanctorum Oleorum, p. 487. Editionis Paris. AN. MDCLXXXIII.

OBSERVATIONES in CAP. IV. de CONSECRATIONIBUS & BENEDICTIONIBUS.

Hic multas res valdè invicem discrepantes Autor confundit. 1. Benedictionem, cum Consecratione; quæ differunt in eo, quod hæc non fiat sine Unctione, quæ non requiritur in Benedictione: indè est quod de Ornamentis Ecclesiæ, & Vestibus Ministrorum Sacrorum, non dicitur, illa consecrari; sed tantummodò benedici. Idem est de Ecclesiis, quarum alia benedictæ, alia consecrata sunt. Item Oratoria vulgò duntaxat benedicta sunt, sive publica, sive privata sint: perinde est de Capellis Domesticis, quæ numquam sunt consecrata, sed simpliciter benedictæ: idem obtinet circa Aquam, Sal, Panem, Abbates, Abbatissas, Cruces, Imagines, &c.

Consecrationem Sacramentalem, qualis est Consecratio Episcoporum, & Eucharistia, confundit, cum Consecratione, simpliciter cerimonia Ecclesiastica, quæ adhibetur erga Ecclesias, Altaria, Calices, Patenas, Reges, Reginas, &c.

Ecclesiarum Consecrationem confundit, cum ipsarum Reconciliatione, quæ semper sine Unctione fit. Unctio autem semper adhibetur in Consecratione Ecclesiarum; Reconciliatio fieri potest per simplices Presbyteros; Consecratio autem ad solos Episcopos pertinet. Reconciliantur Ecclesiæ benedictæ, perinde ac consecrata: Reconciliantur Cæmeteria, quæ numquam consecrata fuere, eodem modò, quo Ecclesiæ consecrata.

Hæc omnia distincta sunt in nostris REGULIS circa Ecclesias, in quibus prolixè disseritur, de earum Consecratione Pollutione, Reconciliatione, & præ cæteris rebus, ostensum fuit, Pollutionem non destruere Consecrationem, quæ non perit nisi per ruinam, aut totalem, aut majoris partis, & Reconciliationem valdè à Reconciliatione discrepare.

His Observationibus præmissis, ab enumeratione abstinere possemus; verum pauca delibabimus ex singulis Regulis; quæ gravibus peccatis turgent.

REG. II. Magnam habet affinitatem cum REG. LX. de Baptismo. Quod in hanc dictum fuit, ad illius expositionem infervit; ideòque ad eam remittimus. In utraque agitur de iteratione rei, quæ, ubi ritè facta, iterari non potest, & quæ, si nulla sit, ob defectum alicujus rei ad ipsius validitatem requiritur, rescindi potest, & tunc non iteratur realiter; quod enim irritum est, pro infecto haberi debet. Idem est de casu, in quo sufficientes probationes non extant, ceremoniam factam fuisse, vel legitima est suspicio, eam malè factam fuisse.

Affinitas hæc patrocinator remissioni, quam fecimus, ad aliam Regulam; sed cum illa non sit totalis, atque esse nequeat, ideò quod Baptismus sit Institutionis Divinæ, & Consecratio Ecclesiarum, Altarium, Calicum, Patenarum, sit Institutionis Ecclesiasticæ; observandum est, hinc confici, quod Ecclesia jubere potest, ut hæc, etsi ritè facta, quibusdam in casibus iteraretur (tales sunt omnes casus Pollutionis, quibus illa medetur, per Reconciliationem) jubere enim posset, ut res consecrata sic suam Consecrationem amitterent; quod facere nequit erga Baptismum, qui, ratione Characteris indelebilis, quem imprimit, numquam, si ritè acceptus fuerit, iterari potest, quocumque in casu.

Observandum est etiam, Ecclesiam, nedum jussisse, ut Loca consecrata suam Consecrationem in Casibus Pollutionis amitterent, illaque revocaretur, sed id prohibuisse perspicuè, illos distinguendo à Casibus destructionis & readificationis.

Principio hujus Regule occurrit exemplum confusionis observatæ erga Consecrationem & Benedictionem: nam rebus consecrandis annumerat Vasa & Ornamenta, quæ solummodò benedicuntur.

Quod dicitur in hæc Regulâ & in Reg. IV. Altaria suam Consecrationem amittere, per fractionem in loco, ubi sunt Reliquiæ, & cum hæc suo loco eruuntur; verum est quoad eos, qui sentiunt illa validè non consecrari sine Reliquiis: secus quoad alios. Vide SANBOVIUM, *Resolut. Tom. I. Cas. 258.*

Conjungere debuisset quidquid in Regulis suis nempe REG. II. & V. dicit, circa Pollutionem: nempe 1. Eam nasci ex violentâ Sanguinis Humani effusione: 2. Ex Criminibus Impuritatibus. 3. Ex Sepultura Infidelium, Hæreticorum, & Excommunicatorum in Locis Sacris; hidenunciati esse debent. 4. Loca polluta reconciliari, per asperionem Aquæ solemniter benedictæ, cum vino & cinere, Cap. 4. & 5. de *Consecr. Eccles.* Hac in Regula Reconciliatio cum Consecratione confunditur, in quâ præterea adhibentur Thus, Chrisma, Oleum Cathecumenorum PONTIF. ROMAN. de *Eccles. Consecr. pag. 258.* Idem fit